

AZ URAL HEGYSÉGEN TÚLRÓL IS ÉRKEZTEK A FINNUGOR ÍRÓK SZÖVETSÉGÉNEK A KINCSES VÁROSBAN RENDEZETT KONGRESSZUSÁRA

Távoli, mégis közeli nyelvrokonok Kolozsváron

A magyarok legközelebbi nyelvrokoni, a nyugat-szibériai hanti és manysi népcsoport tagjai közül is ellátogattak Kolozsvárra a hét végén szervezett Finnugor Írók Szövetségének kongresszusára. A rendezvényről, amelyet első ízben tartottak a kincses városban, Varga P. Ildikó főszerző, a BBTE magyar nyelv és irodalom szakának adjunktusa, finn szakos egyetemi tanár beszélt a Krónikának.

» KISS JUDIT

Első ízben szervezték Kolozsváron a Finnugor Írók Szövetségének kongresszusát, amelyet 1993 óta két évenként tartanak olyan országokban, ahol finnugor nyelvcsaládba tartozó nyelvet beszélnek. A négy napos rendezvényt a Kolozsvári Magyar Napok keretében tartották, a találkozó célja a finnugor népek irodalmi kapcsolatainak fenntartása és bővítése, valamint információ-, eszme- és tapasztalatcsere az irodalmi és társadalmi élet történéseiről.

Fókuszban a diaszpóra

„Az írókongresszus abban különbözik a finnugor népek világkongresszusától, vagy a Nemzetközi Finnugor Kongresszustól (CIFU), hogy utóbbiak tudományosak, szakmaiak, társadalmi és politikai kérdésekkel foglalkoznak, az általunk szervezett 15. írókongresszus részben ötvözi ezt a kettőt. Vannak irodalommal kapcsolatos szakmai előadások, és alkotók olvasnak fel műveikből, tartanak előadásokat.

Nyugat-Szibériából érkezett nyelvrokonok is bemutatkoztak a kolozsvári bölcsészkaron

» **A hantik, manysik a magyarok legközelebbi nyelvrokoni a világon, és izgalmas volt élőben hallani a nyelvüket: hangzásában rendkívül hasonlít a magyarra.**

Azért is izgalmas, hogy végre Kolozsváron tarthattuk meg az írókongresszust, mert az előző 14 mindig valamely finnugor nyelvet beszélő államban tartott meg, most volt az első alkalom, hogy nem főként finnugor nyelvet beszélő országban tartottuk” – mondta el a Krónikának Varga P. Ildikó főszerző (portrékon), a BBTE magyar nyelv és irodalom szakának adjunktusa, aki finn nyelvet

és irodalmat tanít a kolozsvári bölcsészkaron. Kifejtette, ennek egyik oka, hogy a rendezvény fő témája Irodalom a diaszpórában volt, bár Kolozsvár, a romániai magyar irodalom nem számít diaszpórának, de ha ezt tágabban értelmezzük, akkor nagyon is illett a helyszínhez a téma. „Európa több sarkából és az Ural hegységen túlról is érkeztek résztvevők, a hagyományosan finnugor országokon – Magyarország, Észtország, Finnország és az Orosz Föderáció egyes tartományai, mint például Udmurtia – kívül voltak Csehországból, Franciaországból, Németországból is. Utóbbiak többnyire tudományosan közelítenek a finnugor kérdésekhez, nem anyanyelvi beszélőként” – mondta a főszerző.

„Valaki magyarul beszél, csak épp nem értem”

Oroszország Uralon inneni és túli részéből is érkeztek résztvevők, a nyugat-szibériai Hanti-Manszijszk városból is: itt élnek a magyarok legközelebbi nyelvrokoni, a hanti (vagy az oroszoktól kapott néven osztják)

és manysi (régébbi nevén vogul) népcsoport. Jöttek nyelvrokonok Udmurtiából, a Mari Köztársaságból – itt élnek a cseremiszek, akik a finnugor nyelvcsalád finn ágához tartoznak. Varga P. Ildikó elmondta, közvetítő nyelvek segítségével érkeztek a kongresszus résztvevői, angolra és oroszra fordították a rendezvényen elhangzottakat. A résztvevők alkotásai közül olvastak fel, de elhangzottak róluk szóló előadások, és személyes beszélgetéseken tudtak meg egymásról személyes információkat. „A találkozó lényege a kapcsolatteremtés és ápolás. A hantik és a manysik a magyarok legközelebbi nyelvrokoni az egész világon, és nagyon izgalmas volt élőben hallani a nyelvüket: hangzásában rendkívül módon hasonlít a magyarra. Folyamatosan az az ember érzése, ha őket hallgatja: itt valaki magyarul beszél, csak épp nem értem. Egyébként a finnel is sokszor az az érzése az embernek, hogy mintha félálomban vagy valahonnan megszövebről azt hallaná, hogy magyarul beszélnek, de a hanti-manysi nyelvel kapcsolatban még erősebben úgy tűnik” – mondta Varga P. Ildikó. Hozzátette, ezeknek a találkozóknak az is a lényege, hogy a nyelvrokonok egymás irodalmát fordítsák. „Mindig a nagy nyelvek irodalmairól beszélünk, az angol, francia, német irodalom fordításáról, és a finnugor közösségekben is általában csak a nagy nyelvek, vagyis a finn, észt és magyar irodalom viszonylatában szokás fordítani. Holott a kis népek számára

fontos, hogy megmutassák irodalmukat, legalább nyelvrokonaiknak” – összegzett a kongresszus főszerzője. A rendezvény vendégeit a Kolozs megyei Kalotaszentkirályra vitték a szervezők kirándulni, a messziről jötteket elbűvölte a kalotaszegi település szépsége, az ottani népművészet.

» Legközelebbi nyelvrokonaink, az obi-ugorok

Legközelebbi nyelvrokonainkat, az Ob és mellékfolyói vidékén lakó vogulokat és osztjákokat nevezzük összefoglalóan obi-ugoroknak – olvasható az ELTE finnugor tanszékének honlapján. Saját nyelvükön a manysi (vogul) és a hanti (osztják) névvel illetik nemcsak magukat, de a másik népet is, tehát – bár lényegesen eltérő nyelvük nem teszi lehetővé egymás megértését – egy népnek tartják magukat. E kislélekszámú népek (vogul kb. 12 ezer fő, osztják kb. 29 ezer fő) egyes csoportjai oly nagy távolságra élnek egymástól a hazánknál többször nagyobb nyugat-szibériai tajgaövezetben, hogy nyelvjárásaik akár külön nyelvnek is tekinthetők. Ám anyagi és szellemi kultúrájuk nagy hasonlósága miatt a források hosszú időn át nem különböztetik meg őket, ahogy mi sem tehetjük korai történelmüket illetően. Elkülönülésük kezdetét ugyanis nem tudjuk korhoz kötni, már csak azért sem, mert lehetetlen lenne kibogozni egymásra hatásuk szárait az azt követő időkben. Az obi-ugorok etnogenezise különös érdeklődésre tarthat számot a magyarság részéről, hiszen elődeink fejlődésük egy pontjáig egy nép- és nyelvközösséget alkottak, egy néven nevezték magukat: mind a magyar szó magy- töve, mind a manysi, mind pedig az egyik obi-ugor frátria monť vagy moś neve az ugor kori népnévre vezethető vissza, ami körülbelül így hangozhatott: manydzsi, monycsji.

» **A nyertes szövegben hét nő és egy férfi élete keresztezi egymást.**

Gyerekvallás című drámáját Szilágyi Bálint viszi színre a 2019/2020-as évad második felében. Szilágyi Bálint 2017-ben végzett a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetem bábrendezői szakán. Rendezett többek között a Radnóti Színházban, a Tesla Teátrumban, a Hatszín Teátrumban, valamint a Budapest

Bábszínházban is. A nagyváradi és székelyudvarhelyi színházak kortárs drámapályázatának nyertes szövegében hét nő és egy férfi élete keresztezi egymást. Eltérő korú, foglalkozású, életfelfogású, hétköznapi emberekről van szó, közös bennük azonban, hogy léthelyzetük központi kérdése a gyerek(nem)

vállalás. O. Horváth Sára drámájában nehéz és tragikus sorsokkal találkozunk, a családról alkotott legkülönfélébb elképzelések feszülnek egymásnak, miközben a szerző meglepő, nyers őszinteséggel vall ki-rekesztettségről, identitáskérdésekről, valamint a gyerekvallás ki nem beszélt nehézségeiről.

» KRÓNKA

A nagyváradi Szigligeti Színház IV. drámapályázata debütációs szövegének megrendezésére hat fiatal tehetség jelentkezett. Novák Eszter Jászai-díjas rendező, a Szigligeti Társulat művészeti vezetőjének döntése értelmében az O. Horváth Sára

Gyerekvallásról szóló dráma nyert a nagyváradi színház pályázatán